

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci pana A.

A. Závěry šetření

Ve zprávě o šetření ze dne 11. 3. 2016 jsem uvedla tato pochybení Magistrátu města Jablonec nad Nisou (dále také jako úřad):

- (1) Podcenil situaci nezletilé dívky, která opakovaně vyjadřovala názor, že nezůstane v bydlíšti s matkou pro dlouhodobé neshody a v obavě z matčina chování přespávala u jiných osob. Neposkytl jí dostatečné poradenství, podporu a pomoc, zejména ji neinformoval o možnosti odejít do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.
- (2) Nepodal návrh na vydání předběžného opatření podle ustanovení § 76a o. s. ř. v době, kdy se dívka ocitla bez jakékoliv péče, a poslal ji samotnou ve špatném psychickém rozpoložení k příbuzným do jiného města bez souhlasu matky.
- (3) Neposkytl stěžovateli informace o možnosti zahájení správního řízení, v němž by úřad mohl rozhodnout o svěřeni dívky do předpěstounské péče. Tuto informaci Magistrát města Jablonec nad Nisou neposkytl, přestože mu stěžovatel oznámil, že on ani jeho manželka nejsou ekonomicky aktivní, že jsou příjemci starobního důchodu. Informace neposkytl ani poté, co soud zamítl návrh manželů A. na svěřeni dívky do péče předběžným opatřením. V důsledku toho dívka a budoucí pěstouni neměli nárok na pěstounské dávky za období až 5 měsíců.

Nedílnou součástí tohoto stanoviska je zpráva o šetření.

B. Vyjádření úřadu

Ke zprávě se vyjádřil primátor statutárního města Jablonec nad Nisou Ing. Petr Beitl dne 14. 4. 2016.

K bodu 1) primátor sdělil, že záznam o jednání s dívkou má spíše popisný charakter, neboť se jednalo o první rozhovor s dítětem a orgán sociálně-právní ochrany dětí potřeboval zmapovat situaci rodiny, zjistit, zda jsou děti aktuálně ohroženy. Dodal: „Připouštíme, že v tomto záznamu mohly být navrhnuty nejbližší kroky a opatření při řešení situace.“ Dne 8. 4. 2016 matka ústně souhlasila, aby o dceru pečovali manželé A. Téhož dne při šetření v domácnosti matka potvrdila souhlas s odjezdem dcery k manželům A. Písemně souhlasila až dne 12. 4. 2013. Dále uvádí: „Po odchodu dívky z rodiny byli bezprostředně kontaktováni manželé A. a po vysvětlení situace souhlasili s tím, že převezmou dítě do péče. Následoval odjezd Adély autobusem do Prahy ... a následně telefonický kontakt pracovnice ... s A. a potvrzení příjezdu dívky do Prahy.“

Primátor sdělil, že se neztotožňuje s mým názorem, že orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále OSPOD) nechal vygradovat případ až do krajnosti. OSPOD dle primátora věděl pouze o jednom přespání dívky mimo rodinu, a to dne 7. 4. 2013. O eventualitě odchodu dívky do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc OSPOD uvažoval, ale nebyla reálná, neboť dne 5. 4. 2013 dívka uvedla, že nechce odejít z města a v Jablonci nad Nisou není žádné takové zařízení.

K bodu 2) se vyjádřil k odjezdu dívky do Prahy. OSPOD věděl, že dívka tímto způsobem do Prahy běžně cestuje a předešlý den se tímto způsobem vrátila domů. S manželi A. dle jeho názoru jednal OSPOD v nejkratším možném termínu. Návrh na vydání předběžného opatření se rozhodl OSPOD nepodat, neboť matka ústně vyjádřila souhlas s odjezdem dívky ke členům širší rodiny.

K bodu 3) primátor uvedl, že stěžovatel ani jeho manželka sociální pracovníci nesdělili, že se jim nedaří kontaktovat Mgr. Krámskou ve věci předpěstounské péče.

Primátor mě ujistil, že zpráva o šetření byla předána na oddělení sociálně-právní ochrany dětí, aby její závěry sociální pracovníci zohlednili při výkonu sociálně-právní ochrany dětí. Přijal tato opatření k nápravě:

- projednání s klíčovou sociální pracovnící,
- seznámení všech pracovníků OSPOD na pravidelné poradě oddělení,
- všichni pracovníci OSPOD byli a opakovaně budou vyzváni, aby velmi důsledně hodnotili míru ohrožení dítěte a zvažovali možné eventuality jeho zajištění v bezpečném prostředí, včetně zajištění doprovodu do bezpečného prostředí,
- všichni pracovníci OSPOD byli a opakovaně budou vyzváni k důslednému, podrobnému a komplexnímu zaznamenávání jednání s klienty se zaměřením na zaznamenání navrhovaných opatření a doporučení a tvorbu individuálního plánu ochrany dítěte,
- všichni pracovníci OSPOD budou důsledně metodicky vedeni k poskytování kvalitního sociálně-právního poradenství v souladu se Standardy kvality sociálně-právní ochrany.
- na problematiku vytýkaných pochybení se zaměří kontrolní činnost.

C. Závěrečné hodnocení

K bodu 1) uvádím, že **přijímám vysvětlení primátora, z jakého důvodu vynechal OSPOD variantu umístění dívky do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.** Pokud jde o přespávání u cizích lidí, měla jsem na mysli občasné přespávání dívky v rodině B., o kterém dívka hovořila dne 8. 4. 2016. Je pravda, že tam přespávala se souhlasem matky, ale přesto se jednalo o věc, která vyvolávala v rodině konflikty. Již dne 5. 4. 2013 uvedla na OSPOD, že u B. má zázemí, které jí doma chybí. Nicméně ze záznamu nevyplývá, že by již tehdy hovořila o tom, že u B. i přespává.

Pokud jde o souhlas matky s převzetím péče o dceru jejími příbuznými manželi A., k tomu sděluji, že matka vyslovila pouze předběžný souhlas dne 8. 4. 2013 před incidentem. V době odchodu dcery z domova se tázala, kam sociální pracovníce její dceru odvádí, a uvedla, že nemá nic proti tomu, aby dcera šla k manželům A., nepřeje si však, aby šla k B. **Sociální pracovníce tehdy matce neodpověděla, kam dívka půjde, neboť s manželi A. neměla nic domluveno.** Až po odchodu dívky z domova se jí podařilo vyjednat pro dívku zázemí u manželů A. Tomu, že nevěděla, kam dívka půjde, odpovídá i fakt, že dne 9. 4. 2013 zaslala sociální pracovníce matce SMS zprávu se zněním, že její dcera se nachází u manželů A.. **Matka tedy dala předběžný souhlas, ale nevěděla, kam sociální pracovníce její dceru odváží, což pravděpodobně vyhrotilo již tak napjatou situaci.**

K bodu 2) uvádím, že dívka sice byla zvyklá tímto způsobem cestovat, avšak v den dramatického odchodu z domova¹ byla ve špatném psychickém rozpoložení. Její cesta v tomto stavu se nedá přirovnávat k běžným výletům za příbuznými. **Proto vítám opatření primátora, aby sociální pracovníci zvažovali doprovod dětí do bezpečného prostředí. Pokud jde o komunikaci s manželi A., ta měla nastat, podle mého názoru, předtím, než začala sociální pracovnice plánovat „krizový scénář odchodu“ dívky z domova.**

K bodu 3) uvádím, že stěžovatel nenamítá, že se mu nepodařilo kontaktovat vedoucí Mgr. Krámskou, **stěžovatel trvá na tom, že nevěděl o tom, že by se na ni měl obrátit, že na ni nedostal ani žádný kontakt.** Nadále trvám na tom, že **veškeré informace týkající se sociálně-právního poradenství měla stěžovateli poskytnout klíčová sociální pracovnice.**²

Opatření úřadu vítám. Nadále však ve mně přetrvávají pochybnosti o kvalitě sociálně-právního poradenství ve věci pěstounských dávek. Z tohoto důvodu opatření nepovažuji za zcela dostatečná a vydávám své závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv. Součástí stanoviska je návrh opatření k nápravě.

D. Opatření k nápravě

Primátorovi města Jablonec nad Nisou navrhuji, aby pracovníci orgánu sociálně-právní ochrany dětí vypracovali stručný a přehledný informační tiskopis pro klienty, kteří se chtějí stát pěstouny nebo poručníky. Cílem tohoto tiskopisu by mělo být poučení klientů, od kterého dne jim a dětem vznikne nárok na pěstounské dávky. Poučení by mělo zahrnovat jak klienty v rámci zprostředkované pěstounské péče, tak klienty v rámci nezprostředkované pěstounské péče (zejména prarodiče) a též osoby, jež se chtějí stát poručníky.

Závěrečné stanovisko zasílám primátorovi statutárního města Jablonec nad Nisou a žádám, aby mi podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělil, zda provedl navržené opatření k nápravě. Odpověď očekávám v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení stanoviska. Stanovisko zasílám také stěžovateli.

Pokud Magistrát města Jablonec nad Nisou nepřijme navržené opatření k nápravě nebo provedené opatření nebudu považovat za dostatečné, podle ustanovení § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv vyrozumím nadřízený úřad, případně mohu o svých zjištěních informovat veřejnost včetně sdělení jmen osob oprávněných jednat jménem Magistrátu města Jablonec nad Nisou.

Brno 24. srpna 2016

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv

---

1 Více než výmluvný je záznam ze spisu Om, který zachycuje celou situaci, včetně napadení sociální pracovnice matkou.

2 Odkazuji v této věci na zprávu o šetření ze dne 11. 3. 2016, stranu 6., poslední dva odstavce, a stranu 7., první odstavec.